

J. Slauerhoff

Woninglooze

Alleen in mijn gedichten kan ik wonen,
Nooit vond ik ergens anders onderdak;
Voor de eigen haard gevoelde ik nooit een zwak,
Een tent werd door de stormwind meegenomen.

Alleen in mijn gedichten kan ik wonen.
Zolang ik weet dat ik in wildernis,
In steppen, stad en woud dat onderkomen
Kan vinden, deert mij geen bekommernis.

Het zal lang duren, maar de tijd zal komen
Dat voor den nacht mij de oude kracht ontbreekt
En tevergeefs om zachte woorden smeekt,
Waarmee 'k weleer kon bouwen, en de aarde
Mij bergen moet en ik mij neerbuig naar de
Plek waar mijn graf in 't donker openbreekt.

J. Slauerhoff

Het is moeilijk zich iemand voor te stellen die rustelozener was dan Jan Jacob ('Slau') Slauerhoff (1898-1936). Tot zijn studie geneeskunde ging het nog wel, maar toen hij na een vakantie in Parijs via Le Havre terugkeerde over zee was er geen houden meer aan. De astmatische Slauerhoff was vastbesloten om, ondanks zijn zwakke gezondheid, als

scheepsarts verder door het leven te gaan. Daarmee kon hij alles wat hij verlangde combineren: de zee, landen zien, tijd om te schrijven en vluchtige contacten met vrouwen. Een scheepskist vergezelde hem aan boord om steeds te kunnen beschikken over zijn boeken, aantekeningen en manuscripten.

Zijn reizen brachten hem naar alle continenten. Meestal werd hij tijdens de reis dood- en doodziek en moest hij weer naar Europa om te herstellen. Het verblijf aan wal liep telkens weer uit op een teleurstelling. Vervolgens wist hij op allerlei manieren de scheepvaartondernemingen nog eens over te halen om hem in dienst te nemen. Voor Slauerhoff was dit een noodzaak. "In Nederland wil ik niet leven", had hij geschreven

en dat bleek uit zijn hele oeuvre. Hij schreef over vreemde werelden, exotische vrouwen en lichtende voorbeelden. Rimbaud was natuurlijk zijn "doode kameraad, ontombre zwerver" en hij volgde Camões tot in de grot in Macao waar hij aan zijn *Lusiade* schreef. Slauerhoffs roman *Het verboden rijk* beschrijft Camões' leven.

Na een reis naar Midden-Amerika en Zuid-Afrika keerde Slauerhoff eind 1935 terug naar Europa met malaria, zwartwaterkoorts en een steeds erger wordende tuberculose. Hij herstelde daar niet meer van. Zijn laatste dagen bracht hij door in de Villa Carla in Hilversum, waar hij – dodelijk vermoeid – door bezoekers kon worden aangetroffen met zijn vingers in een boekje van Rilke. In zijn nalatenschap bevond zich de scheepskist, waarin veel van zijn beste, nooit uitgegeven gedichten werden gevonden. *Woninglooze* was daar één van. De voorspelling dat de tijd zou komen dat de kracht hem zou ontbreken om nog een gedicht als woning te bouwen, had Slauerhoff voor zichzelf gehouden.